

In Verbinding!

**Provincie Utrecht
Coalitieakkoord 2015-2019**

Inhoud

Inleiding.....	2
Pijlers voor de nieuwe coalitie	3
Ruimtelijke ontwikkeling	4
Landelijk gebied.....	7
Bodem, Water en Milieu.....	10
Economische Ontwikkeling	12
Mobiliteit en Bereikbaarheid	14
Cultuur en erfgoed.....	18
Energietransitie	20
Bestuur en Organisatie	23
Financiën	25
Voorgenomen portefeuillevdeling en gedeputeerden	28

Inleiding

Het gaat goed met de provincie Utrecht. Mensen wonen hier graag, de economie is sterk (we zijn voor de tweede keer aangemerkt als de meest competitieve regio van Europa), er is een diversiteit aan mooie (stads)landschappen met veel beleefbaar cultureel erfgoed en natuur. Ook in de coalitieperiode 2015 – 2019 gaan we de aantrekkelijkheid van de provincie verder versterken. Dat is het doel van ons beleid. We zetten de in de afgelopen periode ingezette focus op de kerntaken voort, met een omslag van beleidsvorming naar uitvoering. En met nieuwe accenten, waarbij de belangrijkste zijn: energietransitie en aandacht voor de arbeidsmarkt voor (V)MBO-ers.

In onze werkwijze richten we ons op inwoners, maatschappelijke partners en ondernemers, we worden meer zichtbaar en een beter toegankelijk bestuur voor hen. Dit doen we door open en transparant te zijn in onze werkprocessen en resultaten. En in de uitvoering van ons beleid gaan wij in een vroeg stadium luisteren naar de ideeën, kennis en expertise van inwoners.

We hebben bewust gekozen voor een coalitieakkoord op hoofdlijnen. Dit biedt ruimte voor inbreng van de inwoners én de Staten. De Staten kunnen hiermee hun positie versterken, vaker het voortouw nemen, inwoners actief betrekken, bepalen welke thema's op de provincie afkomen en dit bespreekbaar maken zonder dat daarvoor al concrete plannen of adviezen van GS voorliggen. Dit biedt ook ruimte voor wisselende meerderheden over andere dan in het akkoord opgenomen thema's.

We nodigen de inwoners, onze partners en alle Statenfracties uit om samen te werken aan een provincie Utrecht waar het nog beter wonen, werken en recreëren is!

De onderhandelingsdelegatie,

Namens de VVD: Arthur Kocken en Jacqueline Verbeek-Nijhof

Namens D66: Niels Hoefnagels en Pim van den Berg

Namens CDA: Mirjam Maasdam-Hoevers en Bart Krol

Namens GroenLinks: Florian Bekkers en Mariëtte Pennarts-Pouw

Pijlers voor de nieuwe coalitie

Wij gaan de koers die we in de afgelopen periode hebben ingezet voortzetten. Met enkele nieuwe accenten waardoor we aansluiten bij de wensen vanuit de veranderende maatschappij. We staan open voor verandering, voor andere manieren om onze doelen te bereiken, waarbij we graag gebruik maken van innovatiekracht en creativiteit van onze ondernemers, maatschappelijke partners en inwoners.

Kerntaken in uitvoering

Wij blijven focussen op onze kerntaken en gaan die verder versterken. Wij beperken ons tot de vraagstukken waar wij als middenbestuur het verschil kunnen maken. Daarmee voorkomen we versnippering van beleidsaandacht. Wij zetten ons ingezette beleid voort met een sterke focus op uitvoering. Ook brengen we nieuwe accenten aan op inhoud en werkwijze, passend bij de ontwikkelingen in de maatschappij. Rode draad in de uitvoering is het streven naar een sterke regio met een aantrekkelijke leefomgeving en een goed vestigingsklimaat.

We blijven op zoek naar nieuwe aanpakken en instrumenten die het oppakken van ieders eigen rol en verantwoordelijkheid stimuleren. Het bereiken van doelen staat voorop, regels zetten we alleen in ter ondersteuning daarvan. Daarin zijn we ook kritisch op onszelf: Het op elkaar afstemmen van projecten, meedenken met partners en doelgerichte inzet van instrumenten.

In Verbinding

Wij zetten onze koers door in verbinding met onze partners: bedrijven, instellingen, maatschappelijke organisaties en mede-overheden. Wij zijn daarin een betrouwbare partner die zich houdt aan gemaakte afspraken. De samenleving verandert en we kunnen het als overheid niet alleen. Het maatschappelijk middenveld neemt steeds vaker initiatief om zelf zaken te regelen en te organiseren. De overheid wordt steeds minder een alles van bovenaf bepalende spelverdeler en steeds meer een gelijkwaardige speler tussen andere maatschappelijke spelers in netwerken van bedrijven en kennisinstellingen, maatschappelijke organisaties en inwoners. In onze aanpak en uitvoering hebben wij een belangrijke coördinerende rol waarin wij partijen aan elkaar verbinden. We hebben vertrouwen in de samenleving, in de kracht van mensen, en leggen daarom meer nadruk op de eigen verantwoordelijkheid en ruimte voor ondernemerschap. Dit sluit niet uit dat wij voor daadkracht zorgen en daar waar nodig een regisserende rol pakken om regionale vraagstukken op te lossen.

Inwoners centraal

Voor inwoners van de provincie zijn wij een zichtbaar en toegankelijk bestuur. Onze werkprocessen en resultaten zijn open en transparant. In de uitvoering van ons beleid benutten wij vroegtijdig kennis en expertise van inwoners, bedrijfsleven en het maatschappelijk middenveld. De werkwijze en besluitvorming van de provincie komt daarmee dichterbij de inwoners te liggen. Wij zullen daarin aan juist verwachtingenmanagement doen over de inbreng van kennis en ideeën in relatie tot besluitvorming: Inbreng is van toepassing op de onderwerpen die zich daarvoor lenen.

Ruimtelijke ontwikkeling

De provincie Utrecht is aantrekkelijk om te wonen, werken, studeren en recreëren. Hierdoor is de ruimtevrage groot. Wij willen met ons ruimtelijk beleid de kwaliteit van stad en landelijk gebied hoog houden en versterken. Daarmee dragen wij bij aan het goede leef- en vestigingsklimaat van de provincie. We zetten nog sterker dan de afgelopen periode in op hergebruik en transformatie.

Wonen en werken

Wij willen onze dorpen en steden vitaal houden. Daarom dient de ontwikkeling van wonen vooral in bestaand stedelijk gebied plaats te vinden. Minstens 65% van de te bouwen woningen wordt binnenstedelijk gerealiseerd. Onze ambitie ligt echter hoger: ons woningbouwprogramma tot 2028 voorziet in 80% binnenstedelijk. Andere ambities bij de woningbouwopgave zijn: op vraag afgestemd aanbod (kwantitatief), toekomstbestendige binnenstedelijke kwaliteit en efficiënt ruimtegebruik.

Het realiseren van binnenstedelijke woningbouw is vaak een complexe opgave. Wij hebben goede resultaten bereikt door in ons Programma Wonen en Binnenstedelijke ontwikkeling nauw samen te werken met partners zoals gemeenten, corporaties, ontwikkelaars, financiers en initiatiefgroepen. Wij zetten dit programma voort en geven daarmee een verdere impuls aan vernieuwing van de woningmarkt, door kennisdeling en netwerkopbouw. Hierbij besteden wij ook aandacht aan leefbaarheid, duurzaamheid, energiebesparing en bereikbaarheid. Deze opgave vraagt maatwerk en inzet van diverse (financiële) instrumenten, zoals garantstellingen. Onze Kadernota Wonen en Binnenstedelijke ontwikkeling herijken en verbreden we naar een meer geïntegreerde aanpak van de binnenstedelijke ontwikkeling (kantoren, leefomgeving etc.). Na de herijking starten we een Uitvoeringsprogramma Binnenstedelijke Ontwikkeling.

Bij de uitvoering van ons binnenstedelijk beleid en bij transformaties van leegstaand vastgoed zullen wij zoveel mogelijk sturen op het benutten van kansen die de openbaar vervoersverbindingen bieden.

Landelijk gebied

Het beleefbare landschap is een belangrijke pijler voor de aantrekkelijkheid van de regio. Daarom richten wij ons ruimtelijk beleid op behoud van de kernkwaliteiten van het landschap. Deze zijn vastgelegd in de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie (PRS) en uitgewerkt in de Kwaliteitsgids Utrechtse Landschappen. Wij stimuleren het toepassen van de Kwaliteitsgids Utrechtse Landschappen, met oog voor maatwerk.

Ons ruimtelijk beleid ondersteunt het rendabel houden van de landbouw. Bij alle ruimtelijke ontwikkelingen op de agrarische percelen stimuleren wij dat deze leiden tot een goede landschappelijke inpassing, verbetering van het dierenwelzijn, vermindering van de milieubelasting en verbetering van de volksgezondheid.

Door ruimtelijke bescherming van het Nationaal Natuurnetwerk (NNN, tot voor kort de EHS) en door een uitnodigend ontwikkelbeleid in de groene contour, maken wij de uitvoering van het Akkoord van Utrecht mede mogelijk. Daarbij betrekken we de kansen voor ondernemerschap.

Aanpak leegstand

De aanpak van leegstand heeft voor ons hoge prioriteit. Het gaat om alle categorieën van leegstand: kantoren, bedrijfsgebouwen, winkels, agrarische opstallen, (zorg)voorzieningen, scholen en kerken. Het ruimtelijk instrumentarium biedt mogelijkheden voor het beperken van leegstand, zowel door herbestemming als door het voorkomen van nieuw aanbod. Met de kantorenaanpak doen we hiermee goede ervaringen op. Ook binnen programma Wonen en Binnenstedelijke Ontwikkeling hebben we ruime ervaring in het aanjagen van transformatie en herbestemming. Wij gaan ons ruimtelijk beleid verder richten op ondersteuning van de aanpak van leegstand. Elke categorie vraagt echter een eigen aanpak en maatwerk. Voor de categorieën waarvoor we nog geen integrale aanpak hebben vastgesteld en waar die wel nodig is (denk aan detailhandel en agrarisch vastgoed) gaan we met betrokken partners bekijken welke (actieve) interventiestrategieën we hierop kunnen ontwikkelen. Daarbij betrekken we de Ladder van duurzame verstedelijking.

Interprovinciale afstemming

Zowel voor het Groene Hart als Food Valley formuleren wij ons ruimtelijk beleid zoveel mogelijk samen met de buurprovincies. Dit draagt bij aan het versterken van de ruimtelijke kwaliteit van deze gebieden en aan het maatschappelijk draagvlak voor het beleid.

Provinciale Ruimtelijke StructuurVisie

In 2015 starten wij met een integrale herijking van de PRS en PRV. Bij de herijking bekijken wij in ieder geval de ruimte-voor-ruimteregeling en de ontwikkelmogelijkheden binnen de kernrandzone. De evaluatie van de ruimte-voor-ruimteregeling gaat onder meer over de vraag of herbouw op het perceel leidt tot de gewenste kwaliteit. Voor de kernrandzones onderzoeken we hoe we maatwerk kunnen bieden aan kleinschalige lokale economische ontwikkelingen die bijdragen aan de leefbaarheid, vanzelfsprekend met behoud of verbetering van de ruimtelijke kwaliteit. Dit bijvoorbeeld door ook economische belangen mee te nemen in de afweging. Het instrument rode contour handhaven we.

In de afgelopen coalitieperiode hebben wij met de PRS de slag gemaakt van toetsings- naar ontwikkelingsplanologie. Bij de herijking zullen wij deze slag vervolmaken richting uitnodigingsplanologie. Daarbij maken wij gebruik van de ervaringen bij het experiment Eiland van Schalkwijk en bieden we ruimte voor initiatieven zoals de Menukaart in FoodValley. Wij maken voor meer gebieden een aanpak als bij het Eiland van Schalkwijk mogelijk.

Omgevingsvisie

In deze coalitieperiode stellen wij ook onze eerste Omgevingsvisie op. De herijkte PRS en PRV worden hierin 1 op 1 opgenomen. Naast de Omgevingsvisie gaan wij ook werken met de 'Laan van de Leefomgeving'. Voor het maken en publiceren van de nieuwe wettelijke instrumenten en het aansluiten op de 'Laan van de Leefomgeving' passen wij onze eigen digitale omgeving aan.

Provinciaal Inpassingsplan

Als het voor het provinciaal belang toegevoegde waarde heeft, zetten wij het instrument Provinciaal Inpassingsplan in. Dit geldt onder meer voor de kantorenaanpak.

Gebiedsontwikkeling

Bij omvangrijke ruimtelijke opgaven met meerdere belangen die het lokale niveau overschrijden, pakken wij onze rol op in de gebiedsontwikkeling. Lopende processen zijn onder meer Hart van de Heuvelrug en de A12-zone.

Voor het programma Hart van de Heuvelrug hebben wij met de gemeenten Soest en Zeist recent nieuwe samenwerkingsovereenkomsten afgesloten. Deze bieden de basis om het programma de komende 10 jaar samen af te ronden.

Ruimtelijke Programma's

Samen met 12 gemeenten hebben we een Ruimtelijke Agenda gemeenten (RAG) vastgesteld. Deze agenda is een effectief middel om de opgaven uit de PRS in partnerschap uit te voeren en ook een kapstok om de onderwerpen in het ruimtelijk domein in samenhang te bespreken. Wij willen eind 2015 met alle gemeenten een RAG afgesloten hebben.

Vanuit het Ruimtelijk Actieprogramma (RAP) en het Integraal Gebiedsontwikkelingsprogramma (IGP) hebben we tal van projecten en processen uitgevoerd die hebben bijgedragen aan het realiseren van onze ruimtelijke doelen. Daarom zetten we beide programma's voort.

Landelijk gebied

Utrecht heeft mooie landschappen met een grote diversiteit en beleefbare natuur met ruime recreatiemogelijkheden. Landbouw en landgoederen leveren hieraan een belangrijke bijdrage. Deze kwaliteiten maken onze provincie uniek binnen de Randstad. Ook de komende jaren zetten wij ons in voor de aantrekkelijkheid van ons landelijk gebied.

Beleefbare natuur

Uitvoeren van het Natuurbeleid 2.0 is ons uitgangspunt. Hierbij is er een centrale rol voor het realiseren van beleefbare natuur. Het Akkoord van Utrecht voeren we onverkort uit. Hiermee gaan we het Nationaal Natuurnetwerk (NNN, tot voor kort de EHS) verder realiseren. De planning uit het Grondstrategieplan is hierbij leidend. We voldoen aan onze internationale verplichtingen. Onze voorkeur heeft zelfrealisatie door particulieren, zonder verwerving van gronden door de provincie. Ons ruimtelijk beleid biedt ruime mogelijkheden voor verdienmodellen voor natuurbeheer.

Wij realiseren de ecoducten die op dit moment in voorbereiding zijn (N226, 227 en 237). Op de overige plekken waar wij eerder ecoducten hadden voorzien, treffen we verkeersmaatregelen in combinatie met het aanleggen van kleine faunapassages, tenzij zwaarwegende verkeersveiligheidsoverwegingen dit onmogelijk maken.

Een palet aan landschappen

De vijf nationale landschappen in Utrecht vormen een belangrijk visitekaartje voor de provincie. Wij zetten ons in voor behoud en versterking van de kernkwaliteiten van deze landschappen en voor de bekendheid van deze gebieden. De samenwerking in de Stuurgroep Nationaal Landschap Groene Hart zetten we voort, met als extra aandachtspunt de betrokkenheid van het Rijk en de omliggende grote steden.

We bekijken hoe de regeldruk door de Landschapsverordening kan verminderen, zonder dat dit gaat leiden tot aantasting van de kernkwaliteiten van het landschap.

Uitvoering natuur en landschap

Zowel voor natuurbeheer als agrarisch natuur- en landschapsbeheer sturen wij op meer effectiviteit en efficiëntie. Het recent in de Beleidsnota Flora- en faunawet vastgelegde beleid handhaven we en voeren we uit.

Bij ontwikkelingen waarbij de provincie is betrokken zullen we de kansen voor versterking van de natuur benutten om daarmee pro-actief bij te dragen aan compensatieverplichtingen bij andere ruimtelijke en economische ontwikkelingen.

Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug

De Utrechtse Heuvelrug is voor natuur, landschap en recreatie een icoon voor de provincie. Het zuidelijk deel is Nationaal Park. Wij sluiten aan bij het initiatief van het Rijk om de status van Nationale Parken te versterken. Dit kan de waarden en de toeristische bekendheid, ook

internationaal, vergroten. Bij het Rijk dringen we aan op een Nationaal Parkstatus voor de hele Utrechtse Heuvelrug.

Recreatie

Ons recreatiebeleid is primair gericht op het behouden en versterken van het Recreatief Hoofdnetwerk (RHN), met als belangrijke onderdelen de routestructuren voor wandelen, fietsen en varen. Recreatie biedt goede kansen voor publiek-private samenwerking en ondernemerschap. Daarvoor bieden wij ruimte. Samen met de markt en ondernemers willen wij bijvoorbeeld routes in stand houden en verder uitbreiden. Daarbij richten wij ons ook op het benutten van de recreatieve potenties van het cultureel erfgoed.

Als de nu geplande toeristische overstappunten (TOP's) en poorten zijn gerealiseerd bekijken we of aanvulling en versterking van de samenhang nodig is.

De recreatiedruk op het buitengebied neemt toe, terwijl het toezicht afneemt. Dit raakt de beheerders, veelal particuliere eigenaren. De ondergrens van het toezicht is bereikt. Aan de hand van de resultaten van een gezamenlijk onderzoek beoordelen wij op welke wijze hierop gestuurd moet worden.

De Vinkeveense Plassen zijn belangrijk voor recreatie en toerisme in de provincie. Bij de zandeilanden en legakkers hier is sprake van sterk achterstallig onderhoud. Het is onze ambitie om bij te dragen aan herstel onder voorwaarde van mede financiering door betrokken partijen.

Het proces tot omvorming van de overblijvende recreatieschappen tot effectieve en efficiënte uitvoeringsorganisaties zetten we voort.

Relatie stad - land

Ons accent op de binnenstedelijke ontwikkeling moet samengaan met een aantrekkelijk landelijk gebied met een uitnodigende stad – landverbinding. De inrichtingsplannen voor recreatie om de stad die we samen met de gemeenten en terreinbeherende organisaties hebben opgesteld voeren we samen met deze partners uit. Over het beheer zijn afspraken gemaakt tot en met 2018. Deze periode wordt gebruikt om met alternatieve financieringsvormen de gebieden zelfvoorzienend in het beheer te laten zijn.

Wij stimuleren stadslandbouw.

Landbouw

De provincie wil dat de landbouw voedsel kan produceren, het landschap open en groen kan houden, kan bijdragen aan milieudoelen en kan inspelen op de vraag naar rust, ruimte en beleving. Daarvoor voeren wij het in de Landbouwvisie vastgelegde beleid uit. Dit betekent dat onze focus ligt op:

- het behouden en versterken van een economisch rendabele bedrijfsvoering
- schaalvergroting afgestemd op de kwaliteit van het landschap
- het versterken van de duurzaamheid en een aantrekkelijke leefomgeving
- het versterken van de relatie tussen platteland en stad.

In de Landbouwvisie hebben wij ook ons beleid voor dierenwelzijn vastgelegd. Door landbouwstructuurversterking vergroten wij ook de mogelijkheden voor weidegang.

De landbouw heeft een opgave in het terugbrengen van de stikstofbelasting op natuurgebieden en het verminderen van de uitstoot van broeikasgassen. Regelgeving die deze opgave belemmert, nemen wij zoveel mogelijk weg. Wij zien dat de sector veel inzet pleegt om maatschappelijk verantwoord te produceren. Met Landbouw en Milieu (LaMi) en Agenda Vitaal Platteland (AVP) blijven wij de verduurzaming van de landbouw ondersteunen. Via LaMi dragen we ook bij aan dierenwelzijn. Biologische landbouw stimuleren we vanwege de duidelijke voortrekkersrol voor de verduurzaming van de landbouw.

Vrijkomend agrarisch vastgoed

Blijvende leegstand van vrijgekomen agrarische opstallen moet worden voorkomen. Nieuwe functies mogen niet leiden tot minder ruimtelijke kwaliteit en mogen het (agrarische) ondernemerschap niet beperken. We gaan de aard en omvang van het probleem onderzoeken en op basis daarvan een aanpak en strategie formuleren. Daarbij onderzoeken we ook de haalbaarheid van een sloopverplichting. Om de omvang van het leegstandprobleem niet verder te vergroten, stimuleren wij circulaire bouw van nieuwe agrarische opstallen.

Leefbaarheid en Kleine Kernen

Wij stimuleren de leefbaarheid en regionale economie van het landelijk gebied inclusief die van de kleine kernen. Dit doen we programmatisch, door in AVP het thema leefbaarheid te verbreden met kleine kernen. Daarbij besteden we aandacht aan vraaggericht openbaar vervoer, voorzieningen (waaronder snel internet) en economie. Randvoorwaarde voor de inzet van onze middelen vanuit deze aanpak is cofinanciering en actieve inzet vanuit de gemeenschap. Het Europese programma CLLD/Leader sluit hier goed bij aan. Hoewel meer woningen bouwen meestal geen oplossing is voor de leefbaarheidsproblematiek, sluiten wij dit in specifieke situaties niet uit.

Voor de economische kansen van het landelijk gebied zijn goede internetverbindingen een voorwaarde. Wij stimuleren de aanleg van hiervoor nodige netwerken en zullen waar nodig een verbindende rol vervullen.

Uitvoeringsprogramma Agenda Vitaal Platteland

Het uitvoeringsprogramma AVP zetten we voort. Wij actualiseren het Kaderdocument AVP zodat het ook voorziet in de periode na 2015. AVP betreft in ieder geval de volgende thema's: natuur, water en bodem, bodemdaling, landschap, cultureel erfgoed, landbouw, recreatie, leefbaarheid en kleine kernen.

Wij gaan door met het werken met gebiedscommissies. Deze werkwijze biedt goede garanties voor lokaal draagvlak en aansluiting bij initiatieven vanuit het gebied.

In het nieuwe Kaderdocument AVP doen wij voorstellen voor een inzet van onze middelen die leidt tot een optimale benutting van de middelen uit het Europese fonds POP3.

Bodem, Water en Milieu

Een gezonde en veilige leefomgeving is een voorwaarde om Topregio te kunnen zijn.

Integraal beleid

Bodem, water en milieu zijn integraal verbonden met andere beleidsdomeinen. De manier waarop we daar uitvoering aan geven staat in onze Kadernota Bodem-, Water- en Milieubeleid. Met dit beleid voldoen wij aan de wettelijke vereisten, (internationale) afspraken en akkoorden. Daarmee zorgen we voor voldoende basiskwaliteit in de leefomgeving. We brengen de inzichten uit het bodem-, water- en milieudomein in een vroeg stadium in bij ontwikkelingen in onze leefomgeving en in gebiedsgerichte aanpakken met meekoppelkansen.

Waterveiligheid

Wij willen droge voeten houden in onze provincie. Dat betekent dat we samen met de waterschappen en het Rijk zorgen voor goede dijken die ons beschermen tegen hoog water. Wij staan dan ook achter de keuzevoorstellen uit het Deltaprogramma: versterking van de Lekdijk en de Grebbedijk.

Voldoende water van goede kwaliteit

Schone wateren dragen bij aan gezond wonen, werken en recreëren. Onze ambitie is dat op zoveel mogelijk plekken het water schoon genoeg is om in te zwemmen. Wij werken samen met onze partners aan maatregelen om te voldoen aan onze verplichtingen van de Kader Richtlijn Water en het nationale Deltaprogramma.

Bij elke ruimtelijke ontwikkeling wordt water meegenomen als ordenend beginsel. De functies volgen de vereisten die het water aan het gebied stelt. Bij het ontwikkelen van gebieden, of als een gebied een nieuwe bestemming krijgt, moeten de watertaken tegen maatschappelijke aanvaardbare kosten uitgevoerd kunnen worden. We stimuleren met onze partners de ontwikkeling van innovaties en slimme functiecombinaties. Daarbij streven we met de waterschappen naar het zo laag mogelijk houden van de kosten. Als gebruikers meer gebruiksmogelijkheden willen, geldt 'de gebruiker betaalt'. De overheid kan ondersteunen, maar niet tegen elke prijs.

Ondergrond

We willen een gezonde bodem om op te leven. Dat betekent in beginsel dat we vervuilde bodem en grondwater aanpakken voordat onaanvaardbare risico's voor de gezondheid zich voordoen.

Wettelijk gezien verbreedt de aandacht zich van alleen saneringsaanpak naar gebiedsgericht bodembeheer. In de Kadernota Ondergrond (2014) hebben wij onze inzet bepaald bij de landelijke ontwikkelingen in het programma STRONG. Wij gaan met gemeenten, waterschappen en het Rijk afspraken maken over duurzaam gebruik van bodem en ondergrond. Wij werken met gemeenten aan gebiedsgericht maatwerk oplossingen bij met name geothermie en warmte koude opslag, bij de aanpak van verontreinigingen en rondom drinkwaterwinning.

We streven ook naar duurzaam gebruik van onze bodem. Ons gebruik verandert de bodem; in veengebieden kan dit leiden tot bodemdaling. We blijven actief bijdragen aan ontwikkeling van technische oplossingen die duurzaam landgebruik mogelijk maken. Daar waar de maatschappelijke kosten te hoog worden, zullen we keuzes moeten maken: samen met het Veenweide Innovatie Centrum werken we aan alternatieven, waarbij het streven is dat de landbouw één van de economische dragers blijft van het veenweidegebied.

Leefkwaliteit stedelijk gebied

Een gezonde leefomgeving is ons uitgangspunt. Problemen rondom leefkwaliteit zijn het meest urgent in stedelijk gebied, omdat juist daar sprake is van een stapeling van verschillende belastingen. Mobiliteit (wegen, spoorwegen en vaarwegen) zorgt voor de grootste milieubelasting. Wij werken aan beperking en voorkoming van luchtvervuiling en geluidsbelasting.

Vernieuwde samenwerking met de waterschappen

Met de Utrechtse waterschappen stellen we een samenwerkingsagenda op waarin we zoeken naar opgaven waar we in gezamenlijkheid het verschil kunnen maken. Deze aanpak past ook in de afspraken tussen de Unie van Waterschappen en het IPO: aandacht leggen op samenwerking en niet op herverdelen van de bevoegdheden.

Handhaven

Het handhaven van een gezonde leefomgeving is onze verantwoordelijkheid. In de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) werken we samen met gemeenten en waterschappen bij vergunningverlening en handhaving. De Omgevingsdienst Regio Utrecht (ODRU) is de andere omgevingsdienst in de provincie Utrecht. Met het Ministerie van Infrastructuur en Milieu hebben we afgesproken om beide omgevingsdiensten in de toekomst samen te voegen tot een provinciebrede RUD.

Economische Ontwikkeling

Utrecht Topregio: De provincie Utrecht is in 2014 door de Europese Commissie voor de tweede keer op rij uitgeroepen tot de meest competitieve regio van Europa. Om deze positie te behouden moeten de vestigingsfactoren sterk en kwalitatief hoogwaardig zijn. Samen met gemeenten, bedrijven en maatschappelijke partners zetten wij in op versterking van het merk 'Utrecht'. Vrijtijdseconomie is een sector van belang. We investeren in kennisinstellingen, creatieve- en maakindustrie. De kansen van (V)MBO-ers vragen extra aandacht van ons.

Kennis, creativiteit en werk

Wij stimuleren de economie van Utrecht door het bundelen van krachten van bedrijfsleven, kenniscentra, onderwijs en overheid. Met de oprichting van de Economic Board Utrecht (EBU) is afgelopen jaren met succes deze samenwerking tot stand gebracht. Het profiel van Utrecht is Groen, Gezond en Slim. Binnen dit profiel vertaalt de EBU maatschappelijke opgaven naar economische kansen. Hiermee wordt niet alleen nieuwe bedrijvigheid gegenereerd maar ook oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken (bijv. Nul op de meter, Wonen zonder Zorgen, Healthy Urban Living, Human Capital Agenda).

Wij vragen van de EBU meer aandacht voor (V)MBO-ers. Hiervoor zijn er kansen in de bouw- en transportsector (gekoppeld aan verduurzaming van deze sector), maakindustrie, dienstensector en toeristische sector. Wij ondersteunen initiatieven als het Techniekpact om te zorgen voor voldoende goede technische vakmensen. Ons instrumentarium bestaat onder andere uit de MKB-incubator dat het MKB in Utrecht stimuleert op het gebied van innovatie. Wij gaan regionale afstemming stimuleren tussen onderwijsinstellingen en werkgevers om daarmee opleidingsprogramma's beter aan te laten sluiten op de arbeidsmarkt.

Voor de kennisindustrie is Utrecht Science Park (USP) de basis. We werken verder aan satellietlocaties: kleinschalige clusters van soortgelijke bedrijven in de nabijheid van en nauw verbonden met het USP, zoals de ontwikkeling van het voormalige RIVM-terrein te Bilthoven. Wij ondersteunen lopende initiatieven binnen de integrale ruimtelijke afweging (bijvoorbeeld de bouw van een tweede Life Science Incubator).

(Inter)nationale acquisitie

Onze internationale acquisitie is gericht op buitenlandse investeringsprojecten in de provincie. Dit is een continu proces en wij spelen als provincie daarin een faciliterende rol. Samen met gemeenten, organisaties, bedrijfsleven en kennisinstituten gaan we het merk 'Utrecht' versterken en promoten.

Regionale samenwerking

Onze provincie is onlosmakelijk verbonden met economische regio's als Noordvleugel en FoodValley. Deze regio's vertegenwoordigen een specifiek en excellent economisch profiel. Deze samenwerkingsverbanden vinden wij belangrijk. Met de Noordvleugel gaan we samenwerking op het gebied van creatieve industrie uitbreiden (bijvoorbeeld met een Noordvleugelbreed investeringsfonds). Voor FoodValley blijven wij samenwerken met het

bedrijfsleven, de kennisinstellingen en de mede-overheden om bij te dragen aan het uitgroeien tot een internationale topregio voor kennis en innovaties op het gebied van gezonde en duurzame voeding. Wij sturen op versterkende samenwerking tussen FoodValley en USP. Samenwerking binnen regio's, zoals bijvoorbeeld Q4plus, ondersteunen wij.

Werklocaties met kwaliteit

In de provincie staan veel kantoren structureel leeg. In 2014 is de Provinciale Aanpak Kantorenleegstand vastgesteld. Deze aanpak zetten we voort waarin we nieuwbouw van kantoren beperken en herbestemming en transformatie van bestaande leegstaande kantoren stimuleren. In 2015 zal een besluit genomen worden over de rol die Ontwikkelmaatschappij Utrecht (OMU) kan gaan spelen bij de transformatie en herbestemming van bestaande kantoorlocaties.

Op bestaande bedrijventerreinen zetten wij in op aanpassen aan de eisen die het moderne bedrijfsleven stelt. In regionale convenanten bedrijventerreinen hebben we hierover afspraken gemaakt met gemeenten. Op verouderde bedrijventerreinen stimuleren we herstructurering. Vanuit OMU dragen we financieel bij aan herstructureringsprojecten.

Wij zien op detailhandelslocaties de leegstand toenemen. Het vraagstuk rond deze leegstand is complex aangezien het raakt aan het voorzieningsniveau voor consumenten, ruimte voor ondernemerschap, en zorg voor functioneren van bestaande winkelgebieden. Wij zullen ons, vanuit onze provinciale rol en verantwoordelijkheid, samen met gemeenten beraden op mogelijke actieve interventiestrategieën.

Vrijtijdseconomie

De toeristisch-recreatieve bedrijvigheid draagt direct bij aan de economie van de provincie. Ook zijn in deze sector kansen voor inwoners met een (V)MBO-opleiding. Goede recreatie mogelijkheden dragen ook bij aan een aantrekkelijk en gezond vestigingsklimaat.

Om de vrijetijdseconomie te ondersteunen faciliteren wij ondernemers met een digitaal netwerk dat hen de noodzakelijke data biedt om nieuwe businessmodellen te ontwikkelen: Platform UtrechtYourWay. Met het versterken van het merk 'Utrecht', en met ons recreatie- en cultuurbeleid dragen we bij aan het stimuleren van de vrijetijdseconomie. Wij willen de toeristisch-recreatieve open data verder uitrollen zodat nieuwe partners hun data automatisch kunnen koppelen aan de provinciale U-base.

Mobiliteit en Bereikbaarheid

Onze provincie is zowel het kruispunt van verbindingen als het centrumgebied van Nederland. Mobiliteit verbindt mensen en bereikbaarheid is van groot belang voor onze economische vitaliteit. Verkeersveiligheid en gezondheid zijn hierbij belangrijke aspecten.

Mobiliteitsbeleid

Wij gaan voor een passend, doelmatig verkeers- en vervoerssysteem dat dienstbaar is aan de maatschappelijke behoeften en bijdraagt aan de economische ontwikkeling en daarmee een essentiële voorwaarde vervult voor duurzame welvaart, leefbaarheid en welzijn. Vanuit onze provinciale ambitie zetten wij in op versterken van bestaande netwerken. Omdat het mobiliteitssysteem in onze provincie functioneert als een samenhangend netwerk, benaderen we deze opgave integraal en met onze partners. Dit beleid hebben we vastgelegd in de Mobiliteitsvisie Provincie Utrecht 2014-2028, met bijbehorend Mobiliteitsprogramma tot en met 2018. De essentie van ons mobiliteitsbeleid is een goede bereikbaarheid per fiets, openbaar vervoer en auto in een gezonde en verkeersveilige omgeving.

Onze verkeers- en vervoerstaak is vanaf 1 januari 2015 uitgebreid met die van het voormalig Bestuur Regio Utrecht (BRU). Bij de overdracht van deze taken zijn afspraken gemaakt over proces en herijking van beleid en de door BRU vastgestelde meerjarenbegroting met uitvoeringsprogramma's. Hier houden wij ons aan.

Doorstroming en bereikbaarheid

De afgelopen jaren hebben we met onze partners afspraken gemaakt over de realisatie van mobiliteitsprojecten. Bijvoorbeeld binnen de programma's RVM (Regionaal Verkeersmanagement) en VERDER (regionale bereikbaarheid), maar ook via individuele afspraken met partners. Deze afspraken met programmering, waaronder de vanuit provinciaal belang afgesproken westelijke ontsluiting van Amersfoort, beschouwen wij als uitgangspunt. Naast infrastructuur werken we in het programma Beter Benutten aan maatregelen die reizigers in staat stellen op een slimme manier snel op de plek van bestemming te komen. Het betreft een pakket aan maatregelen en projecten op het gebied van auto, fiets, openbaar vervoer en mobiliteitsmanagement waar Spitsmijden, inspelen op het Nieuwe Werken en invulling geven aan vraaggericht OV onderdeel van uitmaken.

Het Kabinet heeft de voorkeursvariant Ring Utrecht vastgesteld met daarin de verbreding van de A27 bij Amelisweerd. Binnen de coalitie wordt verschillend gedacht over nut en noodzaak van deze verbreding op de voorgestelde wijze. Gegeven de huidige omstandigheden en dit Rijksbesluit spreken de coalitiepartijen af dat de besluitvorming in Provinciale Staten van februari 2011 over de afspraken met het Rijk uitgangspunt blijft. Wij blijven ons inzetten voor de uitvoering van de afgesproken (bovenwettelijke) maatregelen die zorgen voor een goede inpassing en verbetering van de leefkwaliteit in de omgeving.

Automobiliteit

Voor nieuwe infrastructuur treden we op als gebiedsregisseur, werkzaamheden aan provinciale wegen pakken we op met een trajectaanpak. Dit houdt in dat we een wegvak integraal aanpakken waarbij we bereikbaarheid en de verkeersveiligheid verbeteren, en ook kansen benutten voor versterking van de kwaliteiten van de landschappen, verbindingen tussen stad- en platteland, kwaliteit van de leefomgeving, duurzaamheid en ruimtelijke ontwikkelingsmogelijkheden. Bij elke trajectaanpak van onze wegen beperken we de barrièrewerking voor de recreatieve netwerken. De in het gebied actieve overheden en omgevingspartijen worden in een vroegtijdig stadium betrokken.

Fiets

Wij zetten in op verdubbeling van het fietsgebruik in woon-werkverkeer in 2030 ten opzichte van 2011. Wij gaan invulling geven aan de Fietsvisie Regio Utrecht en het Actieplan Fiets: in 2028 zijn alle belangrijke werklocaties, scholen en knooppunten veilig, comfortabel en snel bereikbaar per fiets. Dit willen wij realiseren door: een netwerk van provinciale doorfietsroutes, veiliger routes over parallelwegen voor fietsers, voorrang geven aan de fiets bij ruimtelijke inrichting, een perfect werkend stedelijk fietsnetwerk dat goed aansluit op de provinciale fietsroutes, een optimale match tussen fiets en OV en samenwerking met bedrijven ter bevordering van het fietsgebruik. In de uitwerking werken wij samen met bedrijfsleven, instellingen en inwoners. De provincie neemt het voortouw in het ontwikkelen van bovengenoemde provinciale doorfietsroutes over gemeentegrenzen heen. Zoals bijvoorbeeld de bereikbaarheid van Utrecht Science Park met snelle fietsverbindingen in alle windrichtingen. Wij investeren samen met gemeenten in de fietsroutes en doen dit vanuit de Fietsvisie Regio Utrecht/Actieplan Fiets.

Openbaar Vervoer

Wij zetten in op het benutten en ontwikkelen van kansrijke OV-knooppunten. De Visie Knooppuntontwikkeling regio Utrecht 2020 is hiervoor de basis. Het ontlasten van Utrecht Centraal en het bereikbaar houden van Utrecht Science Park zijn speerpunten. Een belangrijke schakel hierin is de ontwikkeling van de Uithoflijn: de sneltram van het Centraal Station naar de Uithof/Utrecht Science Park. Wij leggen deze samen met gemeente Utrecht aan. Dit project is in volle uitvoering. Wij zetten ons in voor een goede doorkoppeling van de nieuwe Uithoflijn op de bestaande SUNIJ-lijn (de sneltram naar Nieuwegein en IJsselstein).

Per 1 december 2015 wordt de nieuwe Wet Lokaalspoor (Wls) van kracht. Met deze wet krijgen wij de rol van bevoegd gezag en daarmee hebben wij op alle aspecten van het tramsysteem een grotere wettelijke verantwoordelijkheid. Wij bereiden ons daarop voor met het opstellen van een beheervisie.

Uit het OV-MIRT-onderzoek blijkt dat er ook na de realisatie van de Uithoflijn meer vraag is naar OV naar het Utrecht Science Park (USP) dan de op dat moment beschikbare capaciteit. Wij starten een regionale verkenning om maatregelen te ontwikkelen ten behoeve van een

bereikbaarheid van het USP die past bij de ontwikkelingen in dit gebied, als voorbereiding op een mogelijke OV-MIRT-verkenning van het Rijk. Met aandacht voor onder andere rechtstreekse bustrajecten, mogelijke tramverbinding tussen binnenstad en Uithof, een eigen treinstation Uithof en mogelijk een regionaal tram-netwerk vanuit Utrecht. Om Utrecht Centraal te ontlasten wordt ook gekeken naar de stations Bilthoven, Driebergen-Zeist en Vaartse Rijn als belangrijke schakels in het OV. Het Rijk zal na afronding van haar herijking van de spoorprojecten over haar (financiële) betrokkenheid besluiten. Wij zullen bij het Rijk pleiten voor een OV-MIRT-verkenning met als focus de bereikbaarheid van het USP. De provincie onderzoekt de mogelijkheid tot intensivering van het gebruik van de spoorcorridor Utrecht-Amersfoort-Harderwijk.

Ten aanzien van de concessies staat voor ons de reiziger en de dienstverlening voorop. Wij staan voor een goede bereikbaarheid binnen de hele provincie, juist ook voor diegenen die afhankelijk zijn van het openbaar vervoer. Dat betekent een goed openbaar vervoerssysteem, niet alleen in de drukke regio's, maar ook in kleine kernen en wijken. Onrendabele OV-lijnen vragen daarin aandacht. De provincie stimuleert en ondersteunt ontwikkeling van alternatieve vormen van vervoer op deze lijnen: bijvoorbeeld buurtbus, combinaties met schoolbussen, of initiatieven van burgers om maatwerk-vervoer te organiseren. De provincie zorgt via concessievoorwaarden dat de concessiehouder deze alternatieven ondersteunt.

Veiligheid en milieukwaliteit

Verkeersveiligheid heeft voor ons een hoge prioriteit. We werken aan het vergroten van de verkeersveiligheid zowel als integraal onderdeel van de trajectaanpak, als door 'black spots' (onveilige verkeerssituaties) aan te pakken. Ook in het project Rijnbrug (Tidal Flow) is verkeersveiligheid integraal onderdeel. Op het toeleidende noordelijke weggedeelte zijn met burgerparticipatie oplossingen voorgesteld om de veiligheid te verbeteren.

Om de veiligheid en leefbaarheid langs provinciale wegen te bevorderen kan in de buurt van woonwijken en/of natuurgebieden verlaging van de maximum-snelheid aan de orde zijn.

Voorop staat dat we de negatieve effecten van mobiliteit op de kwaliteit van de leefomgeving willen voorkomen. Waar dat niet kan, zetten we ons in om deze effecten te minimaliseren binnen de financiële kaders. Dit doen we vanuit een integrale aanpak door in een vroeg stadium de bodem-, water- en milieubasiskwaliteiten en cultuurhistorie mee te nemen in het afwegingsproces. Ideeën van omwonenden worden daarbij betrokken, maar ook kennis en creativiteit van het maatschappelijk middenveld, onderwijs, bedrijven en kennisinstellingen.

Gezondheidsschade willen we zoveel mogelijk voorkomen, en maakt onderdeel uit van ons mobiliteitsbeleid. Ten aanzien van ultrafijnstof gaan we op basis van de 'Roetkaart' een vervolgonderzoek instellen, waarbij voor de urgentste probleemlocaties wordt gekeken met welke maatregelen en tegen welke kosten het inademen van ultrafijnstof sterk kan worden teruggedrongen. Verder stimuleren wij vervoer waarbij fossiele brandstoffen steeds minder een rol spelen. Dit komt de luchtkwaliteit ten goede. Het project Groen Gas Geven zetten we voort, evenals het installeren van snellaadpalen langs bijvoorbeeld provinciale wegen.

De provincie Utrecht streeft naar zero emissie in het openbaar vervoer in 2028 en zal alle kansen en mogelijkheden voor innovaties aangrepen die bijdragen aan deze ambitie. In de concessies zijn de stappen gezet op weg hiernaartoe door extra inzet op schone bussen.

Innovatie en duurzaamheid

In de mobiliteitsector liggen veel kansen voor innovatie en verduurzaming. We gaan de kwaliteit en creativiteit van onze instituten en onderwijsinstellingen nog meer benutten om het innovatievermogen op dit vlak te bevorderen. Denk aan duurzame vormen van wegverlichting en keuze voor duurzame materialen. Wij continueren onze betrokkenheid bij de Green Deal 'Duurzame Grond-, Weg- en Waterbouw'. We gaan europese subsidies op dit vlak matchen met provinciaal geld.

Cultuur en erfgoed

Cultuur en erfgoed dragen bij aan verbinding tussen mensen, aan (inter)nationale naamsbekendheid van de provincie en aan werkgelegenheid. Zeker voor een topregio met kennis- en creatieve industrie als pijlers zijn ze belangrijk. Daarom willen wij een waardevolle culturele omgeving behouden en versterken, zorgen voor goed onderhouden en beleefbaar erfgoed en een hoogwaardige culturele basisinfrastructuur ontwikkelen.

Cultuur voor de jeugd

De cultuur- en kunsteducatie voor de jeugd zetten wij onverminderd voort. Kansen om aan te sluiten bij lokale initiatieven benutten we. Hiermee geven wij ook invulling aan de afspraak met het rijk en de gemeenten om de inzet voor cultuureducatie tot en met 2023 te handhaven.

Cultureel ondernemerschap

Wij blijven inzetten op cultureel ondernemerschap door een netwerkaanpak met alle betrokken partijen vanuit cultuur en erfgoed, bedrijfsleven en overheid. Wij zien goede kansen voor het versterken van het cultuuraanbod én tegelijk van de economie, vooral het MKB.

Een goed voorbeeld van het cultureel ondernemerschap is de projectenagenda Utrecht Verhaalt. Hiermee bieden wij ondersteuning aan ondernemers, eigenaren en andere betrokkenen bij Utrechts erfgoed voor het vertellen van de Utrechtse verhalen, het verbinden van locaties en het vergroten van publieksbereik. Een webportal voor Utrechts Erfgoed en uRule games zijn voorbeelden van deze projectenagenda. Met onze inzet wordt onze provincie en haar erfgoed nog aantrekkelijker en bekender voor inwoners en toeristen uit binnen- en buitenland. Regels die cultureel ondernemerschap belemmeren moeten worden voorkomen.

Festivals

Het in de Nota Festivalbeleid vastgelegde beleid verlengen wij ook na 2016. Dit betekent dat we blijven bijdragen aan grote en kleine festivals met een (inter)nationale betekenis. De festivals dragen bij aan werkgelegenheid en de naamsbekendheid van de provincie. Spreiding van de festivals over de provincie is een uitgangspunt. De (inter)nationale marketing van de festivals geven wij extra aandacht.

Cultuurpact

Wij blijven zoeken naar mogelijkheden om door samenwerking en afstemming een beter cultuuraanbod te krijgen. Daarom zetten we de aanpak met cultuurpacten met gemeenten voort. Deze cultuurpacten dragen ook bij aan toekomstbestendige bibliotheken en aan behoud en beleefbaarheid van erfgoed.

Bibliotheken

Onze inzet voor innovatie en ondernemerschap bij bibliotheken zetten we voort.

Beleefbaar erfgoed

Herstel, behoud en vooral ook beleefbaarheid van het vele erfgoed dat de provincie rijk is, vinden wij belangrijk. Wij richten ons hierbij zowel op gebouwen als op structuren en met name op landgoederen en buitenplaatsen en het militair erfgoed.

Een belangrijke bijdrage aan vooral het behoud van het erfgoed komt tot stand door ons ruimtelijk beleid. Binnen het programma Agenda Vitaal Platteland hebben we met acht landgoederen convenanten afgesloten die bijdragen aan herstel en behoud door ontwikkeling en aan beleefbaarheid. Wij voeren deze convenanten verder uit, waar mogelijk starten we voor andere landgoederen en buitenplaatsen convenantstrajecten.

Het fonds Erfgoedparels, waarin wij de rijksbijdrage aan restauratie van rijksbeschermd monumenten verdubbelen, zetten wij voort. Het accent hierbij ligt op restauratie van buitenplaatsen. We bekijken de mogelijkheid om middelen beschikbaar te stellen voor een aantal urgente gevallen buiten deze categorie, zoals oude kerken en industrieel erfgoed.

Ook zetten wij in op publieksontsluiting van belangrijke archeologische vindplaatsen. Hiervoor gaan we de ontwikkelde digitale publiekstoepassing van het Provinciaal Archeologisch Depot verder vullen.

Militair verleden

Park Vliegbasis Soesterberg is een cultuurhistorisch waardevolle locatie van formaat. Wij blijven aandacht besteden aan het kunnen vertellen van het verhaal van dit gebied.

Het voor de Nieuwe Hollandse Waterlinie (NHW) vastgestelde koersdocument 2015-2020 voeren we uit. Het nominatiedossier van de NHW en de Romeinse Limes als UNESCO Werelderfgoed werken we verder uit, samen met andere betrokken overheden. We zoeken naar innovatieve en revoluerende mogelijkheden voor de financiering van het behoud en beleefbaar blijven van de NHW en Limes. Daarbij kijken we ook naar de markt. De NHW en Limes bieden immers goede kansen voor behoud in combinatie met exploitatie door ondernemingen. De Werelderfgoedstatus kan de (inter)nationale aantrekkelijkheid voor de markt versterken.

Het programma voor de Grebbelinie ronden we af.

Energietransitie

Pas als groei duurzaam is, verhoog je het economisch en maatschappelijk rendement. Hier staat de provincie voor. Dit raakt alle onderdelen van ons werk: van inkopen en energieverbruik tot de aanleg van wegen en de economische ontwikkeling. Een transitie naar schone energie en laag energieverbruik is niet alleen noodzakelijk, maar maakt de Utrechtse economie, zeker het MKB, ook sterker en minder afhankelijk van fossiele brandstoffen. Wij gaan een aanjaagrol vervullen voor de implementatie van duurzame ontwikkeling en richten ons op energiebesparing, duurzame energieopwekking en kennisdelen.

Agenda Duurzame Energie

De afgelopen coalitieperiode hebben we al resultaten bereikt op het gebied van duurzame energie. Het aandeel schone energie in de provincie ligt echter onder het landelijk gemiddelde. Wij gaan ons energiebeleid daarom intensiveren. Dit doen wij door de Agenda Duurzame Energie die gaat leiden tot een uitvoeringsprogramma. Deze provinciale Agenda maken we samen met gemeenten, bedrijven, maatschappelijke organisaties zoals NMU, corporaties, waterschappen en financiers. Hierin maken we afspraken over de doelen, maatregelen en acties van alle partners, zowel over schone energie als energiebesparing. De Economic Board Utrecht (EBU) vervult hierin een centrale rol. Onze basis is het landelijk 'Energieakkoord voor duurzame groei'.

Wij stellen formatie beschikbaar om samen met partners een aanjaagteam duurzame energie te vormen. Het aanjaagteam krijgt ook een rol bij het verzamelen en delen van kennis over en praktijkervaring met duurzame energie.

Onderdeel van de Agenda wordt een revolverend Utrechts Energiefonds. Hieruit kunnen voorzieningen worden gefinancierd die het realiseren van de afspraken uit het landelijk Energieakkoord versnellen. Dit zijn bijvoorbeeld garantstellingen, leningen en investeringen. Daarnaast zijn er voor bijvoorbeeld innovaties of duidelijk publiek-provinciaal belang ook subsidies denkbaar.

Energiebesparing

De grootste energiewinst kunnen we halen met energiebesparing: energiezuinige woningen, bedrijven en vervoer. Samen met de partners van de Agenda gaan we woning- en vastgoedbezitters aanmoedigen te investeren in energiebesparing. Met de bouwwereld gaan we onderzoek stimuleren naar slimme en betaalbare vormen van energiebesparing voor woningen. Hier heeft de EBU ook een belangrijke rol.

Onze ambitie is om in 2020 50.000 nul-op-de-meterwoningen te hebben gerealiseerd. Vanuit het Energiefonds maken wij gunstige leningen en garantstellingen voor energiebesparing mogelijk.

Ook in ons mobiliteitsbeleid gaan wij inzetten op energiebesparing. In de eerste plaats betekent dit stimuleren van de meest energiezuinige vervoerswijzen. Daarnaast zien wij mogelijkheden

bij energiezuinige wegverlichting en lichtgevende belijning. Bij OV-concessies gaan wij sturen op energiezuiniger vervoer.

Schone energie opwekken

Wij houden ons aan de afspraak met het Rijk om uiterlijk in 2020 in Utrecht met 65,5 MWe bij te dragen aan de landelijke doelstelling voor windenergie. Hierbij houden wij vast aan de in de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie vastgestelde locaties. Voldoende draagvlak bij de gemeenteraad is voor ons een randvoorwaarde bij het realiseren van locaties voor schone energie. Zeker bij windenergie staat gebrek aan draagvlak de realisering vaak in de weg. Om het draagvlak te vergroten gaan wij bevorderen dat:

- bewoners in een vroeg stadium bij de planvorming worden betrokken;
- serieus wordt gekeken naar inpassing en naar het voorkomen van overlast afgestemd op de beleving van de omwonenden en niet alleen naar de minimale wettelijke kaders;
- inkomsten uit deze energie terecht komen bij de mensen die hinder ondervinden van de installaties;
- coöperaties van bewoners een sterkere rol krijgen bij de invulling van de huidige afspraken over duurzame energie.

Voor windenergie stellen wij geen subsidies beschikbaar.

In 2017 beoordelen wij of we naar redelijkheid kunnen verwachten dat we de met het Rijk afgesproken 65,5 MWe aan windenergie in 2020 kunnen halen. Voldoende draagvlak bij de gemeenteraad blijft daarbij een randvoorwaarde. Als het behalen van de afspraak met het Rijk niet waarschijnlijk is, zullen we aan de hand van de bevindingen op dat moment onze inzet intensiveren.

Naast windenergie zien wij in de provincie zeker kansen voor andere vormen van hernieuwbare energie. Wij zien vooral mogelijkheden voor zonne-energie en het gebruik van restwarmte. Ook in de landbouw is er ruimte voor het opwekken van duurzame energie zoals bio-energie en zonne-energie. Via het aanjaagteam en het ruimtelijk beleid stimuleren wij de productie van duurzame energie in de provincie.

De bestaande regeling om asbestdaken te vervangen door zonnepanelen zetten wij voort. Wij bekijken hoe de belangstelling voor de regeling kan worden vergroot.

Wij steunen onderzoek naar schone energievormen. Daarbij denken we ook aan waterkracht-energie. Samen met het bedrijfsleven gaan we vraaggestuurde innovaties en slimme financieringsconstructies voor de opwekking en distributie van duurzame energie ontwikkelen.

Handhaven

De Wet Milieubeheer verplicht bedrijven tot slimme investeringen in energiebesparing met een korte terugverdientijd. Dat kunnen bijvoorbeeld innovatieve isolatieconcepten zijn, de grootschalige inzet van LED-verlichting of het gebruik van energiezuinige apparatuur. Omdat dit tot een flinke energiereductie kan leiden gaan we de naleving van deze verplichting actief handhaven.

Schaliegas

Schaliegas is geen duurzame energiebron. Uit onderzoek van de provincie Utrecht blijkt dat de provincie geen geschikte locaties kent voor schaliegaswinning, zonder aantasting van landschap of grondwater. Bovendien zijn de risico's van schaliegaswinning onvoldoende bekend. Zolang dit het geval blijft, zijn wij tegen de winning van schaliegas.

Bestuur en Organisatie

Wij zijn een krachtig middenbestuur dat staat voor uitvoering van haar kerntaken.

Krachtig middenbestuur

Samen maken we de provincie. Wij laten daarbij ruimte voor initiatief bij inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers. We denken in mogelijkheden en kansen en werken aan verbinding en samenwerking. Waar het provinciaal belang vraagt om actief handelen en keuzes maken, doen wij dat.

Afgelopen jaren is het goed gelukt onze focus én de omvang van de organisatie te richten op uitvoering van onze kerntaken. Om onze doelen te bereiken en ontwikkelingen te versnellen werken we samen met het Rijk, gemeenten en waterschappen. We hebben onze taken afgebakend en er is helderheid over ieders rol. We hebben hierdoor een duidelijke positie als openbaar bestuur.

Deze slagvaardige en efficiënte aanpak zetten we door, samen met nieuwe collega's van voormalig Bestuur Regio Utrecht en de voormalige Dienst Landelijk Gebied. Door integratie van hun taken en werkzaamheden kunnen we buiten nog beter presteren.

We gaan effectief en efficiënt om met onze middelen: we willen geen lastenverzwaring. We zijn kritisch op de omvang van onze organisatie en ons bestuur. In het uitvoeren van onze rol gaan we minder voor subsidies en meer voor innovatiefondsen en revolverende fondsen en cofinanciering.

Toegankelijk en transparant

Wij zijn open en transparant over onszelf en onze gegevens. We zijn een organisatie waar burgers en bedrijven alle relevante documenten, gegevens en onderzoeksrapporten via onze website eenvoudig kunnen vinden. Open data levert economisch rendement op en bevordert de democratie.

Voor inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers is het helder hoe zij met de provincie in gesprek kunnen komen. In onze dienstverlening hebben we duidelijke aanspreekpunten, en deze 'loketfunctie' gaan we versterken en optimaliseren.

Wij blijven werken aan een gebruiksvriendelijke provinciale website en inzet van social media.

In het netwerk 2040 werken wij met onze maatschappelijke partners samen aan een aantrekkelijke en duurzame provincie Utrecht. Een belangrijk instrument is de Staat van Utrecht.

Grenzeloze provincie

Maatschappelijke opgaven zijn leidend voor ons, niet de grenzen van onze provincie. De kracht ligt in 'grensontkennende' samenwerking waarmee de positie van Utrecht als Topregio binnen en buiten Europa wordt versterkt. We blijven investeren in onze relaties met aangrenzende provincies, gemeenten en private partners.

Europa is belangrijk voor ons, zowel voor beleid en samenwerking als voor middelen. Samen met regionale partners versterken we de internationale samenwerking met Duitsland en Guangdong in China. Met vernieuwend samenwerken, een gemeenschappelijke agenda en gezamenlijke lobby kunnen we de kansen voor de provincie vergroten en de positie van Utrecht versterken.

Bestuurlijke indelingen

Met de invoering van de Wet Revitalisering Generiek Toezicht is de toezichtstaak van de provincie op gemeenten, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen fundamenteel gewijzigd. Samen met waterschappen en gemeenten hebben we hierover afspraken gemaakt. Onze toezichthoudende taak voeren we uit volgens de afgesproken principes: risicogericht, proportioneel, op afstand waar het kan, ingrijpen waar het moet. Gemeenten hebben te maken met complexe financiële vraagstukken onder andere voortkomend uit grondposities en decentralisatie in het sociale domein. Dit vraagt aandacht van ons als toezichthouder.

Wij zijn geen voorstander van gedwongen gemeentelijke herindelingen. Wij zullen de samenwerking tussen gemeenten volgen en ons blijven richten op beoordeling van bestuurskracht. Initiatieven tot gemeentelijke samenwerkingen ondersteunen wij mits deze resultaat- en oplossingsgericht zijn. Elke bestuurlijke samenwerking moet democratisch gelegitimeerd zijn. Gemeenschappelijke regelingen kunnen bijdragen aan een betere dienstverlening aan onze inwoners.

Wij zien geen aanleiding voor herindeling/fusie van de provincie Utrecht met andere provincies. Mocht het Rijk daartoe toch initiatieven ontplooiën dan zullen wij die beoordelen op meerwaarde voor onze inwoners, voor onze opgaven en voor ordenende principes als water en wegen.

Dialogo Staten en College

Het aanpakken van maatschappelijke opgaven betekent steeds vaker een doorlopende dialoog tussen Provinciale en Gedeputeerde Staten. Wij zullen met Provinciale Staten toewerken naar een nieuwe invulling van het duale stelsel. De Staten zijn verantwoordelijk voor het betrekken van het maatschappelijk middenveld. Wij zullen samen met de Staten hierop een aanpak ontwikkelen en deze samen uitproberen: vanuit onderling vertrouwen en in verbinding.

Duurzaamheid in het Huis van de provincie

Ook bij onze eigen bedrijfsvoering zorgen wij voor energiebesparing en hanteren we scherpe duurzaamheidscriteria. Wij rapporteren jaarlijks over behaalde resultaten voor bijvoorbeeld energieverbruik, water en afvalscheiding. Bij inkoopprocessen stimuleren wij circulaire aanbesteding en innovatieve producten en diensten en houden we rekening met eerlijke handel. We gaan de eerste Fairtrade provincie worden.

Financiën

Financiën

Wij hechten aan een realistische en solide financiële basis onder ons beleid. De uitvoering van het coalitieakkoord doen wij op een sobere en doelmatige manier, waarbij een scherpe afweging van prioriteiten en kosten het uitgangspunt is.

Uitgangspunten

Wij houden vast aan reeds bestaande financiële afspraken, zoals neergelegd in de Kadernota Begrotingen 2012-2015. Belangrijk uitgangspunt is dat tegenvallers zo veel mogelijk binnen de eigen portefeuilles worden opgevangen. Ook gaan wij sparen. Sparen om onze ambities mogelijk te maken. Hiervoor hebben wij afspraken gemaakt over het bestemmen van de toekomstige (positieve) rekeningresultaten. Wij hechten aan een voldoende omvang van onze weerstandscapaciteit, dit mede gelet op de toenemende risico's.

Indien (externe) omstandigheden hiertoe aanleiding geven zal evenwel gezocht worden naar alternatieve dekkingsmiddelen, teneinde de ambities van dit College te kunnen realiseren.

Intensiveringen

Voor de uitvoering van de ambities van dit college is in de periode 2015-2019 in totaal bijna € 40 miljoen nodig. Hoe dit precies is opgebouwd staat in de onderstaande tabel weergegeven.

Wijzigingen Collegeprogramma	Structureel	Incidenteel	2015	2016	2017	2018	2019
Ruimtelijke ontwikkeling	1.700.000	1.500.000	500.000	1.950.000	1.950.000	1.950.000	1.950.000
Kadernota WBO (incl kantorentransformatie)	1.500.000			1.500.000	1.500.000	1.500.000	1.500.000
Kantorenaanpak - inpassingplannen		1.000.000		250.000	250.000	250.000	250.000
Omgevingswet - laan van de leefomgeving	200.000			200.000	200.000	200.000	200.000
Herijking PRS en opstellen Omgevingsvisie		500.000	500.000				
Landelijk gebied	1.000.000	2.000.000	0	1.500.000	1.500.000	1.500.000	1.500.000
Leefbaarheid kleine kernen		2.000.000		500.000	500.000	500.000	500.000
Natuur: beheer natuurgebieden	1.000.000			1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000
Aanpak leegstand (agrarisch) vastgoed		RAP	RAP				
Bodem, water en milieu	250.000	0	0	250.000	250.000	250.000	250.000
Handhaving: extra inzet voor BOA's	250.000			250.000	250.000	250.000	250.000
Economische ontwikkeling	250.000	1.100.000	300.000	200.000	200.000	450.000	450.000
Onderhoud routenetwerken	250.000					250.000	250.000
TOPs, routenetwerken en open data		800.000		200.000	200.000	200.000	200.000
Transitiebudget recreatieschappen		300.000	300.000				
Bereikbaarheid							
Tekorten Mobiliteitsvisie (tot max. € 28 mln. sparen)			sparen	sparen	sparen	sparen	sparen
Cultuur en erfgoed	1.865.000	6.000.000	6.000.000	1.865.000	1.865.000	1.865.000	1.865.000
Limessamenwerking		500.000	500.000	0	0	0	0
Nieuwe Hollandse Waterlinie: ontwikkelbudget (aanvullend sparen tot max. € 9,5 mln.)		4.000.000	4.000.000	sparen	sparen	sparen	sparen
Nieuwe Hollandse Waterlinie: samenwerking	500.000			500.000	500.000	500.000	500.000
Cultuur: festivals en educatie	365.000			365.000	365.000	365.000	365.000
Cultuur: Utrecht verhaalt, vliegbasis, ondernemerschap		1.500.000	1.500.000				
Fonds Ergoedparels	1.000.000			1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000
Energietransitie	0	8.000.000	0	2.000.000	2.000.000	2.000.000	2.000.000
Investeringsimpuls energieagenda		8.000.000		2.000.000	2.000.000	2.000.000	2.000.000
Bestuur en middelen	0	1.050.000	50.000	250.000	250.000	250.000	250.000
Vernieuwingsimpuls dualisering		50.000	50.000				
Utrecht promotie, profilering, open data, een loketfunctie, strategie en Utrecht 2040		1.000.000		250.000	250.000	250.000	250.000
A. Totaal intensiveringen	5.065.000	19.650.000	6.850.000	8.015.000	8.015.000	8.265.000	8.265.000
- waarvan structureel			0	4.815.000	4.815.000	5.065.000	5.065.000
- waarvan incidenteel			6.850.000	3.200.000	3.200.000	3.200.000	3.200.000

Dekking

De benodigde middelen voor het Collegeprogramma maken wij beschikbaar door de aanwezige structurele vrije ruimte in de begroting 2015 in te zetten.

Daarnaast zetten wij diverse incidentele dekkingsmiddelen in. In de eerste plaats betreft dit het jaarrekening-resultaat 2014. In de tweede plaats gaan wij onze reservepositie (her)beoordelen door middel van een stofkamoperatie en spreken wij een deel van de incidentele ruimte in de saldireserve aan, rekening houdend met het geformuleerde uitgangspunt dat deze niet onder de € 10 miljoen mag dalen. Ook richten wij € 4 miljoen van de EFRO-middelen voor de periode 2014-2020 op duurzame energie.

In deze Collegeperiode (2015-2019) wordt ten slotte van de toekomstige rekeningresultaten:

- 1/3-deel gestort in de reserve "Nieuwe Hollandse Waterlinie" (NHW), voor het opbouwen van het benodigde investeringsbudget. In totaal wordt er maximaal € 9,5 miljoen van de toekomstige positieve resultaten bestemd ten gunste van deze reserve, voor zover er niet op andere wijze extra in deze reserve is gestort. Bij het instellen van deze reserve is reeds € 4 miljoen incidenteel gestort, waarmee de totale toevoeging aan deze reserve uitkomst op € 13,5 miljoen.

- 1/3-deel gestort in de reserve voor het wegwerken van toekomstige tekorten in ons mobiliteitsprogramma. In totaal wordt er maximaal € 28 miljoen van de toekomstige positieve resultaten bestemd ten gunste van deze reserve, voor zover er niet op andere wijze extra in deze reserve is gestort.
- 1/3-deel wordt (voorzichtigheidshalve) gestort in onze algemene reserves (saldi reserve en reserve weerstandsvermogen) om deze op peil te houden. Ten aanzien van de saldireserve is afgesproken dat deze te allen tijden ten minste € 10 mln. zal bedragen. Dit voor toekomstige ontwikkelingen en ambities.

In de onderstaande tabel is de dekking weergegeven.

Wijzigingen Collegeprogramma	Structureel	Incidenteel	2015	2016	2017	2018	2019
Structurele dekkingsmiddelen			3.274.000	5.508.000	5.688.000	4.159.000	4.159.000
Begrotingssaldi (cf. B.2014, p.13)			1.674.000	3.908.000	4.088.000	2.559.000	2.559.000
Structurele meevaller opcenten MRB baten			1.600.000	1.600.000	1.600.000	1.600.000	1.600.000
Incidentele dekkingsmiddelen			3.576.000	2.507.000	2.327.000	4.106.000	4.106.000
Jaarrekeningresultaat 2014			6.000.000				
Inzet EFRO-gelden 2014-2020 tbv energie				1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000
Stofkam door reservepostie				1.000.000			
Financien deel NHW uit IGP			2.000.000				
Storting/onttrekking aan algemene (saldi) reserve			-4.424.000	507.000	1.327.000	3.106.000	3.106.000
B. Totaal dekkingsmiddelen			6.850.000	8.015.000	8.015.000	8.265.000	8.265.000
C. Saldo (B -/ A)			0	0	0	0	0

Deze afspraken en middelen bieden voldoende ruimte om onze ambities te financieren. Wij gebruiken alleen de financiële middelen die we nu hebben. Zo kunnen we tegenvallers opvangen en de provinciale opcenten op de motorrijtuigenbelasting gelijk houden.

Voorgenomen portefeuillevdeling en gedeputeerden

Portefeuille Jacqueline Verbeek – Nijhof (VVD)

Mobiliteit
Financiën
Water
Integraal gebiedsprogramma
Personeel en Organisatie
Communicatie

Portefeuille Pim van den Berg (D66)

Economie en Toerisme
Ruimtelijke ontwikkeling
Wonen en Binnenstedelijke ontwikkeling
Energietransitie

Portefeuille Bart Krol (CDA)

Natuur
Landelijk gebied
Kleine kernen
Transformatie opgaven
Omgevingsvisie
Hart van de Heuvelrug

Portefeuille Mariëtte Pennarts - Pouw (GroenLinks)

Cultuur en Erfgoed
Recreatie
Bodem, Milieu en Handhaving
Bestuur
Europa
Strategie